

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

УДК 619:616-006+591.477.36:636.7

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ХІМІОТЕРАПІЇ ЕНДОКСАНОМ У СУК ЗА
НОВОУТВОРЕНЬ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ**

**Коваленко М.С., здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового)
рівня**

Білий Д.Д., доктор ветеринарних наук, професор
Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Незважаючи на суттєвий прогрес у консервативному лікуванні неоплазій молочної залози в гуманній і ветеринарній медицині, його основою залишається хіміотерапія. Сучасні фармакологічні засоби забезпечують кращий клінічний ефект, але не позбавлені головного недоліку - потужного токсичного впливу на організм. Одним із можливих шляхів мінімізації побічних ефектів хіміотерапії є

метрономний режим її проведення, який передбачає застосування препарату впродовж тривалого часу у мінімальній дозі.

Мета дослідження – визначити клінічну ефективність метрономної хіміотерапії ендоксаном на тлі електрокоагуляції злоякісних новоутворень молочної залози у собак.

Для проведення досліджень було сформовано дві групи (по 19 тварин у кожній), до яких входили собаки різних порід та метиси, віком від 5 до 7 років, із злоякісними неоплазіями молочної залози (карциноми, ураження одного «пакета», T₃N₀M₀). В обох групах ексцизацію новоутворень проводили електрохірургічними способом. Протокол включав неоад'ювантну та ад'ювантну хіміотерапію ендоксаном: у контрольних тварин у режимі пульсуючої терапії (внутрішньовенно у дозі 250 мг/м², 4 курси з інтервалом 21 день), дослідних – метрономно (орально у дозі 10 мг/м² через день протягом 4 місяців). Ад'ювантну хіміотерапію починали через 3 тижні після видалення пухлини молочної залози.

Отримані результати засвідчили позитивний ефект передопераційної хіміотерапії в обох групах, але за відсутності достовірної різниці між ними. Зокрема, констатували зменшення величини пухлинного вогнища у контрольній групі на 12±1,3 %, дослідній – 13±1,5 %. Неоад'ювантна хіміотерапія не спричинювала клінічно виражений ефект на наявні виразкові дефекти.

Застосування ендоксану у метрономному режимі, порівняно із схемою пульсуючої терапії, дозволив мінімізувати побічні ефекти, характерні для даного хіміотерапевтичного засобу. Зокрема, у дослідній групі лихоманку реєстрували у 1 (5,3 %) тварин, контрольній – 2 (10,6 %) собак; блювоту – 5 (26 %) та 9 (47 %); пронос – 7 (37 %) та 11 (58 %) пацієнтів. Прогресуюче випадіння вібрисів у дослідній групі спостерігалось через 26 тижнів від початку цитостатичної терапії, тоді у контрольній - через 6 тижнів. Геморагічний цистит діагностували тільки у 2 тварин контрольної групи (10,6%), в обох пацієнтів характеризувався сильною больовою реакцією, вираженими структурними порушеннями і відсутністю позитивної «відповіді» на його лікування, що стало причиною еутаназії.

Лейкопенія нижче 2,0 Т/л встановлена у одного пацієнта (5,3 %) дослідної та двох (10,6 %) – контрольної групи, вміст лейкоцитів на рівні 2,5–4,0 Т/л спостерігали у 10 (52,6 %) та 17 (89,5 %) собак, відповідно. В обох групах через 3 тижні від початку проведення курсу хіміотерапії діагностовано тромбоцитопенію, яка у дослідних собак становила 290±70 Т/л, контрольних – 220±60 Т/л.

Зменшення частоти побічних ефектів та інтенсивність токсичного впливу на організм за передопераційної хіміотерапії дозволили покращити якість життя та тим самим знизити операційний ризик. Відсоток загибелі пацієнтів знизився приблизно на 10 %.

На відміну від собак контрольної групи, у пацієнтів дослідної групи загальний стан залишався задовільним, що знайшло відображення в інтенсивності та ймовірності прояву побічних ефектів.

Застосування метрономної схеми ендоксану після мастектомії дозволила, порівняно із пульсуючою терапією зменшити частоту прояву лихоманки на 15 %, блювоти і проносу – на 20 %, дерматиту – на 10 %, лейкопенії – на 25 %. При

цьому середні показники зниження вмісту лейкоцитів у крові та рівні основних маркерів гіперкоагуляції були достовірно нижчими ($p < 0,05$) у дослідних собак, що слугувало однією із причин скорочення терміну їх відновлення в 1,2 рази ($p < 0,05$).

На нашу думку, перспективними напрямками застосування метрономної хіміотерапії ендоксаном є комбіноване лікування новоутворень молочної залози у сук старшої вікової групи, а також контроль перебігу захворювання у пацієнтів із метастазами (насамперед за «неоперабельної» їх розташування).

Узагальнення отриманих результатів клінічної апробації різних схем застосування ендоксану на тлі електрохірургічної мастектомії у собак із злоякісними новоутвореннями молочної залози довів перевагу метрономного режиму, порівняно із пульсуючою терапією, що дозволяє рекомендувати його для впровадження в практичну діяльність ветеринарних онкологів.